

Protokół
z posiedzenia Zespołu problemowego ds. ubezpieczeń społecznych
Rady Dialogu Społecznego z dnia 26 listopada 2019 r.

Miejsce posiedzenia: Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” w Warszawie, sala „A”.

Posiedzeniu przewodniczył: Jan Klimek Przewodniczący Zespołu problemowego ds. ubezpieczeń społecznych Rady Dialogu Społecznego.

W spotkaniu uczestniczyli członkowie Zespołu, Marcin Zieleniecki Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Paweł Jaroszek Członek Zarządu ZUS, Radosław Socha Dyrektor Departamentu Finansów Funduszy ZUS oraz zaproszeni goście.

Przyjęto następujący porządek obrad:

1. Dyskusja w sprawie projektu dokumentu „Informacja Rady Ministrów dla Sejmu RP o skutkach obowiązywania ustawy z dnia 25 marca 2011 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem systemu ubezpieczeń społecznych (Dz. U. poz. 398, z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 6 grudnia 2013 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z określeniem zasad wypłaty emerytur ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych (Dz. U. poz. 1717)”.
2. Rozpatrzenie pisma OPZZ dotyczącego problematyki emerytur stażowych i nie wygaszania emerytur pomostowych – informacja MRPiPS.
3. Sprawy różne.

Jan Klimek Przewodniczący Zespołu ZRP powitał obecnych na posiedzeniu Zespołu ds. ubezpieczeń społecznych. Poinformował o propozycji rozszerzenia porządku obrad o punkt dotyczący problematyki emerytur stażowych i nie wygaszania emerytur pomostowych.

Przyjęto rozszerzony porządek obrad posiedzenia Zespołu ds. ubezpieczeń społecznych.

Ad. 1

Marcin Zieleniecki MRPiPS krótko przedstawił dokument „„Informacja Rady Ministrów dla Sejmu RP o skutkach obowiązywania ustawy z dnia 25 marca 2011 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem systemu ubezpieczeń społecznych (Dz. U. poz. 398, z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 6 grudnia 2013 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z określeniem zasad wypłaty emerytur ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych (Dz. U. poz. 1717)”. Wskazał, że jest to dokument analityczny. Zaznaczył ważną rolę OFE oraz różnego rodzaju form indywidualnego oszczędzania na starość w dokumencie. Odniósł się do reformy emerytalnej z 1999 roku, której jednym z ważniejszych elementów było wprowadzenie częściowego finansowania świadczeń emerytalnych metodą kapitałową. Wskazał, że ustawa z 2013 roku wyeliminowała kapitałowe finansowanie świadczeń emerytalnych. Podkreślił, że aktualnie emerytury finansowane są metodą repartycyjną przy zachowaniu odrębności ewidencjonowania części składki przekazywanej poprzednio do OFE. Wyjaśnił, że ustawa z 2011 roku zmniejszyła wysokość składki odprowadzanej do OFE. Wymienił elementy oraz mechanizmy, które zostały wprowadzone przez obie ustawy nowelizujące: subkonto w ZUS, dziedziczenie i objęcie wspólnością małżeńską zewidencjonowanych środków, waloryzacja w stosunku do PKB, tzw. suwak bezpieczeństwa oraz dobrowolność odprowadzania części składki do OFE. Podkreślił, że bardzo ważne były zmiany związane z segmentem indywidualnego oszczędzania na starość.

Andrzej Radzikowski OPZZ negatywnie zaopiniował system zabezpieczenia społecznego pod względem zaufania społecznego. Wskazał, że reformy ubezpieczeń społecznych, które są równolegle realizowane, skutkują brakiem przejrzystości systemu. Odniósł się do opinii napływających do OPZZ, jednoznacznie wskazujących na brak wzmocnienia poczucia bezpieczeństwa socjalnego pracowników, mimo wprowadzanych zmian. Zaznaczył, że taka sytuacja zwiększa ryzyko „omijania” odprowadzania składek przez pracowników.

Bogdan Grzybowski OPZZ wyraził pozytywną ocenę zapowiedzi przebudowy modelu funkcjonowania OFE jako element budowy kapitału znajdującej się w Wieloletnim planie

Finansowym Państwa na lata 2019-2022. Wskazał nieuczciwość reformy emerytalnej, polegającej na świadomym zredukowaniu wysokości emerytur o połowę. Jako błąd określił brak wyjaśnienia społeczeństwu przyczyn przeniesienia środków z OFE do ZUS. Zwrócił uwagę na brak konsekwencji w reformach systemu emerytalnego. – z jednej strony wprowadzane są mechanizmy mające na celu zabezpieczenie całego systemu, z drugiej strony likwiduje się OFE, co budzi obawę rozdysponowania środków, które powinny zostać odłożone na przyszłość. W imieniu OPZZ wyjaśnił, że pracownicy potrzebują opartego na solidarności międzypokoleniowej publicznego systemu emerytalnego. Nawiązał do przekazania środków z OFE do IKE podkreślając, że transferowi poddane zostaną jedynie aktywa OFE. Podkreślił również, że w przypadku przekazania pieniędzy z OFE do ZUS nie wiadomo, gdzie dokładnie zostaną one ulokowane i jakiej wysokości składki będą kierowane do nowego IKE. Zaznaczył, że w przypadku skierowania środków z OFE do IKE, emerytury Polaków będą niższe. Jako błąd przedstawił inwestowanie na rynkach kapitałowych zaoszczędzonych na emeryturę pieniędzy. Swoją opinię uargumentował brakiem rentowności inwestycji związanych ze starzejącą się strukturą demograficzną społeczeństwa. Oceniał, iż najbardziej stabilnym rozwiązaniem jest całościowe wypłacanie świadczeń emerytalnych przez ZUS.

Henryk Nakonieczny NSZZ „Solidarność” zwrócił uwagę na brak możliwości opiniowania omawianego dokumentu w odniesieniu do procedowanej ustawy o emeryturach przez Radę Dialogu Społecznego. Pozytywnie ocenił informację pod względem przeprowadzonych analiz, jednak negatywnie odniósł się do wyłączenia RDS z prac nad kolejnymi reformami systemu zabezpieczenia społecznego, na które wpływ ma rozpatrywany projekt. Zaznaczył, że w systemie zabezpieczenia społecznego najważniejsze jest, aby ochroną objąć osoby o najgorszej sytuacji materialnej. Odniósł się jednocześnie do kształtowania wpływów do budżetu państwa, które powinny pochodzić z innych źródeł niż powszechny system emerytalny. Podkreślił, że właśnie z uwagi na przepływy środków do IKE NSZZ „Solidarność” nie poparł projektu ustawy dotyczącej ubezpieczeń społecznych, która jest aktualnie procedowana.

Antoni Kolek Pracodawcy RP omawiany dokument ocenił jako bardzo dobry materiał analityczny i diagnostyczny. Wyraził stanowisko na temat konieczności ograniczania kolejnych zmian w systemie emerytalnym i zachowania jego stabilności. Swoją opinię uargumentował potrzebą budowania zaufania społecznego do systemu emerytalnego. Wskazał, że Pracodawcy RP zgadzają się z informacjami zawartymi w dokumencie.

Jeremi Mordasewicz Konfederacja Lewiatan odniósł się do podziału na powszechny system ubezpieczenia społecznego oraz kapitałowe formy oszczędzania długoterminowego na starość.

Zaznaczył, że systemy prywatne mają istotny wpływ na wysokość przyszłych emerytur – wzmacniają produktywność przedsiębiorstw, a co za tym idzie powodują wzrost wynagrodzeń. Poparł decyzję o transferze środków z OFE do IKE. Jednocześnie negatywnie ustosunkował się do zawilosci systemu emerytalnego. Zaproponował stopniowe zrównanie wieku emerytalnego kobiet i mężczyzn. Odniósł się do konieczności przekazania środków z OFE do IKE a nie do ZUS, jako elementu podtrzymującego wiarygodność systemu emerytalnego. Podkreślił, że należy zrealizować zapowiedź Premiera sprzed 4 lat o dobrowolnym transferze środków z OFE do IKE.

Henryk Nakonieczny NSZZ „Solidarność” ponownie zaznaczył, że przeniesienie środków z OFE do IKE spowoduje zmniejszenie zaufania społecznego do systemu emerytalnego w Polsce.

Andrzej Radzikowski OPZZ ocenił, że aktualne reformy systemu emerytalnego prowadzą do zmniejszenia stopy zastąpienia.

Waldemar Lutkowski FZZ odniósł się do faktu, iż niewielka liczba pracowników bierze udział w indywidualnych formach długoterminowego oszczędzania na starość. Podkreślił, że Rada Dialogu Społecznego powinna dokonać przeglądu polskiego systemu emerytalnego. Jednocześnie zwrócił uwagę na brak respektowania przez rząd opinii partnerów społecznych, podając przykład apelu strony pracowników i strony pracodawców w sprawie tzw. limitu 30 -krotności.

Dorota Dula BCC wyraziła nadzieję, że omawiany dokument będzie przyczynkiem do dalszej dyskusji na temat świadczeń emerytalnych. Wskazała, że potrzebne jest ujednoczenie systemu emerytalnego. Zaznaczyła, że system musi być stabilny, jasny i czytelny dla wszystkich obywateli, aby móc tworzyć indywidualne formy długoterminowego oszczędzania z celem emerytalnym. Jednocześnie wskazała na zmniejszenie stopy zastąpienia jako skutek przesunięcia środków z OFE. W tej kwestii podkreśliła również znaczenie opłaty przekształceniowej, która spowoduje ograniczenie wysokości przyszłych świadczeń.

Marcin Zieleniecki MRPiPS odniósł się do podstaw prawnych na podstawie których omawiany dokument został przekazany do Rady Dialogu Społecznego. Przypomniał, że materiał informacyjny był przygotowany zgodnie ze stanem na koniec 2018 roku, w związku z czym nie zwiera on danych o PPK i nowym IKE. Zwrócił również uwagę na złożoność systemu emerytalnego. Jak ocenił, ciężko podać przykład systemu zabezpieczenia społecznego, który jest jednorodny. Wymienił trzy części systemu emerytalnego w Polsce czyli: system

państwowy oparty o składkę na ubezpieczenie emerytalne mający charakter obowiązkowy, ~~dobrowolne~~ grupowe formy gromadzenia środków na starość oraz indywidualne formy gromadzenia środków do wykorzystania po osiągnięciu wieku emerytalnego. Wyraził zdanie na temat niskiego poziomu partycypacji w dwóch ostatnich formach oszczędzania. Zgodził się z opinią partnerów społecznych dotyczącą promowania przez państwo rozwiązań zwiększających udział w dobrowolnych i indywidualnych formach oszczędzania.

Barbara Surdykowska NSZZ „Solidarność” zaznaczyła, że wnioski płynące z omawianego dokumentu nie miały oddziaływania na decyzje podjęte w związku z dalszym funkcjonowaniem OFE.

Ad. 2

Andrzej Radzikowski OPZZ przypomniał, że w planie pracy RDS na rok 2019 zapisany był przegląd systemu emerytalnego. Wspomniał, że temat był omawiany tylko na jednym spotkaniu. Podkreślił, że OPZZ przygotowało dokument w formie gotowego aktu prawnego dotyczącego emerytur stażowych. Wskazał, że RDS powinna wskazać swoje stanowisko w tej sprawie. W odniesieniu do nie wygaszania emerytur pomostowych, zwrócił uwagę na brak ostatecznych wniosków i rekomendacji ze strony RDS.

Marcin Zieleniecki MRPiPS zaznaczył, że jest to kontynuacja dyskusji, ponieważ temat ten pojawił się już na posiedzeniu RDS. Przypomniał stanowisko strony rządowej w odniesieniu do obu pomysłów, która zobowiązała się do wyliczenia skutków finansowych przyjęcia wskazanych rozwiązań.

Andrzej Radzikowski OPZZ zasygnalizował, że zwrócenie się do Przewodniczącego Zespołu ds. ubezpieczeń społecznych miało na celu ponowne zorganizowanie dyskusji na omawiany temat.

Jan Klimek Przewodniczący Zespołu ZRP poinformował, że jest to ostatnie posiedzenie Zespołu ds. ubezpieczeń społecznych pod jego przewodnictwem. Jednocześnie wskazał, że podjął temat emerytur stażowych i pomostowych, ponieważ dyskusja nad tą kwestią powinna być kontynuowana w dalszych pracach Zespołu.

Henryk Nakoneczny NSZZ „Solidarność” zaznaczył, że zdaniem NSZZ „Solidarność” należy pracować nad rozwiązaniami dotyczącymi emerytur stażowych i pomostowych. Podkreślił, że to Prezydium RDS kieruje projekty do Zespołów problemowych. Zwrócił się do

Przewodniczącego z prośbą o skierowanie wniosku do Prezydium RDS w sprawie podjęcia decyzji dotyczącej prac nad omawianym tematem. Zwrócił się do Ministra, jako do pełnoprawnego członka Zespołu, z prośbą o uczestnictwo w dyskusji nad emeryturami pomostowymi i stażowymi. Zapytał, czy rząd jest gotów poszukiwać rozwiązań, które pozwoliłyby na przywrócenie emerytur stażowych. Odnosząc się do emerytur pomostowych wskazał na modyfikacje konieczne dla zmiany modelu emerytur pomostowych oraz rozwiązania doraźne, możliwe do zastosowania celem usprawnienia systemu.

Antoni Kolek Pracodawcy RP poinformował, że organizacja którą reprezentuje, wyraża wolę pracy nad omawianymi rozwiązaniami. Wspomniał o potrzebie wypracowania wspólnego stanowiska pracowników i pracodawców, również z udziałem strony rządowej.

Barbara Surdykowska NSZZ „Solidarność” zwróciła uwagę na brak wypracowania w ciągu ostatnich czterech lat rozwiązań dotyczących emerytur pomostowych oraz kontroli wykazu prac w szczególnych warunkach.

Jeremi Mordasewicz Konfederacja Lewiatan zadeklarował, że Konfederacja Lewiatan jest gotowa do debaty na temat emerytur stażowych i pomostowych. Podkreślił jednak, że elementy te powinny funkcjonować na innych, niż dotychczas proponowane, zasadach. W tym kontekście odniósł się do obniżenia wieku emerytalnego.

Andrzej Radzikowski OPZZ podkreślił, że z satysfakcją przyjmuje słowa partnerów społecznych. W kontekście prac nad wskazanymi rozwiązaniami zaproponował osiągnięcie kompromisu w oparciu o złożone przez organizacje projekty.

Sławomir Łukasiewicz OPZZ przypomniał, że w 2015 roku Prezydent Andrzej Duda również mówił o emeryturach stażowych. Zwrócił uwagę na nadchodzące wybory prezydenckie, które będą okazją do wznowienia prac nad systemem emerytalnym.

Jan Klimek Przewodniczący Zespołu ZRP podziękował za przeprowadzoną dyskusję.

Ad. 3

Jan Klimek Przewodniczący Zespołu ZRP podsumował prace Zespołu ds. ubezpieczeń społecznych pod swoim przewodnictwem. Podziękował wszystkim osobom, które uczestniczyły w pracach Zespołu.

Jan Klimek
Przewodniczący Zespołu
ds. ubezpieczeń społecznych

Sporządziła:
Aleksandra Kowalczyk
Biuro Rady Dialogu Społecznego